

Jaargang 56 augustus 2017 1708-199

DE MIEDBRINGER

STICHTING ONS SCHELLINGERLAND

DE MIEDBRINGER

Contact- en mededelingenblad nummer 17-08-199 van de
STICHTING ONS SCHELLINGERLAND

Voorzitter Hilmar Schurink, Lies 67, 8895 KS Lies
Telefoon: 0620-704037. E-mail: schurink@quintessens.nl

Secretaris Jaap Smit, Lies 73, 8895 KS Lies
Tel. 0562-448336. E-mail: sjoekedam@planet.nl

Penningmeester Herman Wessel, Hoorn 50, 8896 JG Hoorn
Tel. 0562-448585. E-mail: herman.wessel@hetnet.nl

Redactie Gerard Muiser, Westerdam 6,
8891 GM Midsland,
Tel. 0562 448037. E-mail: gmuiser@telfort.nl

Donateurs- Zie Penningmeester
Administratie

Stichting Ons Schellingerland is een ANBI geregistreerde stichting.
Rabobank: NL 50 RABO 03.25.57.99.46
t.n.v. Stichting Ons Schellingerland, Hoorn 50, 8896 JG Hoorn.

www.sos-terschelling.nl

In dit nummer:

ISSN 1380-9431

Voorwoord van de redactie	3
Van de voorzitter	4
Actuele Onderwerpen	7
Kwartaaljournaal	14
Is er leven na Terschelling?	19
Donateursbijeenkomst 2017	26
Staat van baten en lasten	27
Financieel jaarverslag 2016	29
Hondsdagen	30

Foto hartpagina's: Gerrit Bart Volgers - Dynamische Boschplaat

Voorwoord van de redactie

De zomereditie van De Miedbringer van het jaar 2017 ligt voor u. Het is nu hoogseizoen en de ontwikkelingen op politiek niveau staan enkele weken op een wat lager pitje. Maar dat er veel gaande is op dit dynamische eiland, kunt u in dit nummer lezen.

Voorzitter Hilmar Schurink bespreekt weer actuele onderwerpen en vertelt over de stand van zaken. Ook schreef hij een bijdrage voor het blad Fryslân Markant van juni, gericht op het Friese publiek. Dat artikel is in deze Miedbringer opgenomen. Secretaris Jaap Smit geeft in zijn 'Kwartaaljournaal' weer een overzicht van bestuurlijke activiteiten.

De uitnodiging voor de eerstvolgende donateursvergadering op vrijdag 15 september 2017 in De Kraak op West (aanvang 19.30 uur) vindt u in deze Miedbringer. Verder diverse financiële zaken, die in de donateursvergadering ook aan de orde zullen komen en waarover u dan desgewenst vragen kunt stellen.

Regelmatig wordt onze website www.sos-terschelling.nl ververst om u op de hoogte te houden van actuele ontwikkelingen op en om Terschelling. Kijk daarom regelmatig eens op deze site. Veel leesplezier!

Gerard Muiser, bestuurslid en eindredacteur van De Miedbringer

3

Van de Voorzitter

BIJZONDER TERSCHELLING: TIJDGEESTEN EN DUBBELROLLEN

4 Het afgelopen half jaar waren er een paar momenten dat de gemeente in het openbaar haar burgers ontmoette. En er achter kwam dat die burgers soms een eigen mening hebben. De mening van de wethouder is niet altijd wet. Ik doel op de constructieve dialoog over de Havenvisie, op het turbulente debat over het zonnedak op de werkhaven, en op de kritische discussie tijdens de publieksavond over Dellewal. Het is niet de eerste keer dat de gemeente haar burgers treft, hoewel de dialoog rond de Toekomstvisie TS-25 geen succes was. De Woonvisie was beter. Maar bovengenoemde voorbeelden geven wel een overgang en tijdgeest weer: de geest is uit de fles. Het is niet goed denkbaar dat de burgers die deze vrijheid van inbreng - van burgerparticipatie - geproefd hebben zich snel weer in het keurslijf van voorheen zullen laten persen: vijf minuten in de raadscommissie en verder basta. We leven in de 21-ste eeuw. Hoewel de gevoelen van ambtenaren, college en raadsleden misschien wat op de proef worden gesteld, is dat minder dramatisch dan het lijkt. Want in een samenleving die

steeds complexer wordt, en in een gemeente die steeds minder kennis in eigen huis heeft, is een beroep doen op de kennis en ervaring van haar burgers een redelijk alternatief. Het voortbestaan van de gemeente Terschelling als zelfstandige gemeente is er van afhankelijk. Want duur inhuren van buiten is niet duurzaam. Dat is een zorgpunt van SOS, maar vooral een verantwoordelijkheid van de politieke partijen. Zij zijn de spelverdelers, monistisch of dualistisch.

SOS is en wordt geen politieke partij, en wil ook de idylle tussen de coalitiepartijen niet verstoren. Maar over een half jaar zijn er weer gemeenteraadsverkiezingen. En dan zal een nieuwe coalitie zich ook moeten buigen over bovenstaand fundamenteel vraagstuk. Gaan we door op de traditionele partij-politieke toer (top-down) met macht en manipulatie, die burgers zien als hinderlijke klanten? Of gaan we op de burger-dienende toer (bottom-up) met dialoog en integriteit, die burgers zien als volwaardige kennisdragers? TS-25 geeft de richting aan.

Een punt van aandacht zal daarbij ook moeten zijn de dubbelrol van de gemeente als grondeigenaar enerzijds en als behartiger van maatschappelijke belangen anderzijds. En de dubbelrol die zij speelt in haar relatie met projectontwikkelaars: paaien en afstand houden. In Actuele Onderwerpen - en in eerdere Miedbringers - is te lezen dat daar de (on)nodige fricties bij zijn. Ik doel op de

gemeente als grondeigenaar bij planontwikkeling rond het zonnedak op de werkhaven en op haar rol als grondeigenaar op Dellewal. En op de ver-gaande onderhandse overleggen met projectontwikkelaars betreffende B&Y-terrein, Strandhotel Midsland aan Zee en Dellewal. Onafhankelijke controle door de Raad (dualisme) wordt verondersteld, maar is niet altijd aantoonbaar. En de aanwezigheid van wethouders bij de controlerende raadscommissie-voorbereidingen komt monistisch over. Maar uiteindelijk bepalen de politieke partijen hun bestuurscultuur en de burgers hun volksvertegenwoordigers. Dat is democratie.

HEEL WAT ANDERS

De jaarlijkse algemene donateursvergadering wordt gehouden op vrijdag 15 september in 'De Kraak'. De agenda vindt u in deze Miedbringer evenals het financiële verslag over 2016. De notulen van de donateursbijeenkomst van vorig jaar staan in het decembernummer van De Miedbringer. Voor de eerste pauze worden de huishoudelijke zaken behandeld: notulen, jaarverslag, financiën, bestuurswisseling (penningmeester). We houden het kort. Na de eerste pauze discussiëren we over de Actuele Onderwerpen die als voorzet in deze Miedbringer staan. De bijeenkomst wordt na de tweede pauze ingevuld door José Firet met een voordracht over 'Beeldkwaliteit als visitekaartje voor Terschelling; gereedschapkast'. Met B&Y en Dellewal als voorbeeldlocaties.

DONATEURSBIJDRAGE (ANBI)

Samen met deze Miedbringer ontvangt u een brief van de penningmeester met het verzoek uw donatie over 2017 over te maken, en met het uitdrukkelijk verzoek om het meegestuurd donateursnummer te vermelden op uw bankoverschrijving. Dat bespaart onze (nieuwe) penningmeester veel uitzoekwerk. Alvast bedankt en ik hoop u op 15 september te mogen begroeten.

Hilmar Schurink, voorzitter

Actuele onderwerpen

De afgelopen vier maanden is er weer veel gebeurd rondom de verschillende projecten die wij als SOS kritisch volgen. Veel ontwikkelingen spelen zich op het gemeentehuis af achter de schermen en bereiken de burger niet. De Miedbringer is het belangrijkste informatiekanaal om achtergronden op de voorgrond te plaatsen. Dat vinden wij richting donateurs belangrijk, ook al gaat het vaak om complexe projecten en om moeilijke teksten. Wij proberen zo feitelijk mogelijk verslag te doen over wat speelt.

STRANDHOTEL MIDSLAND AAN ZEE

De omgevingsvergunning voor een appartementenhotel met restaurant op het duin bij Midsland aan Zee is door de bestuursrechtbank in Leeuwarden (meervoudige kamer, drie rechters) vernietigd. De rechtbank oordeelde dat de besluitvorming niet volgens de regels van de wet is verlopen en ook niet zomaar kan worden gerepareerd. Om de bouw alsnog te realiseren moet de hele aanvraagprocedure opnieuw worden gestart en moet de gemeente een nieuw besluit nemen. De Beheerverordening waarop de gemeente meende de vergunning te kunnen baseren is onverbindend verklaard, omdat er sprake is van een niet geringe afwijking ten opzichte van het oude Bestemmingsplan. Ook heeft de rechtbank bepaald dat een 'voorlopige voorziening' moet worden getroffen zodat het oude bestemmingsplan voor het betreffende gebied weer van toepassing is. SOS en de Buren zijn in hun bezwaar dus in het gelijk gesteld. De gemeente is tegen de uitspraak van de drie bestuursrechters in beroep gegaan bij de Raad van State. De gemeente moet nu argumenteren waarom de gevolgde procedure wel volgens de wet was. Dat wordt iets voor juridische fijnproevers, omdat er ook nog andere juridische bezwaren waren tegen de (van rechtswege) verleende omgevingsvergunning, maar door de drie bestuursrechters niet meegewogen. Bovengenoemd hoofdpunt was al voldoende.

B&Y-TERREIN - GROENE STRAND

Er is een tussen-uitspraak gedaan door de bestuursrechtbank (meervoudige kamer) in Groningen in verband met de verleende omgevingsvergunning voor vijf bedrijfsloodsen op het B&Y-terrein aan het Groene Strand. Daar hadden SOS en de Buren bezwaar tegen ingediend. De gemeente is door de bestuursrechtbank opgedragen een deskundigen-advies te overleggen over het al of niet voorkomen van de zandhagedis (en andere beschermde soorten) op het bouwterrein. Zo'n gedegen deskundigen-advies mankeerde bij de beoordeling van de omgevingsvergunning door de gemeente (FUMO). Omdat april en mei te koud waren om relevant terreinonderzoek te kunnen doen (winterslaap van de hagedis) is dit onderzoek een maand later uitgevoerd door Bureau BügelHajema. Er zijn toen geen zandhagedissen of andere beschermde diersoorten aangetroffen op de bouwlocatie. Omdat één van de Buren een contra-expertise wil laten uitvoeren in verband met inmiddels wel geconstateerde zandhagedissen in het terrein, is de reactietermijn voor de gemeente door de rechtbank verlengd tot 23 augustus.

Ondertussen heeft projectontwikkelaar Segesta door drie architectenbureaus een ontwerp laten maken voor een alternatief voor de bedrijfsloodsen: een (luxe) appartementencomplex met 19 appartementen en 5 woningen. Startpunt voor die bureaus waren de onderhandse afspraken tussen het college van B&W en Segesta over de te bebouwen oppervlakte, de bouwhoogten (10 en 11 meter) en de functies (permanent en recreatief wonen). Deze onderhandse afspraken zijn door de gemeenteraad geaccordeerd en als 'stedenbouwkundige randvoorwaarden' weer mee teruggegeven aan Segesta. Deze mag haar eigen wensen via deze U-bocht dus zelf uitvoeren. Uit de drie bouwontwerpen is er één uitgekozen (van Penta Architecten) in samenspraak met burgers. De gemeente heeft - op verzoek van Segesta - besloten voor dit project de Coördinatieregeling van toepassing te laten zijn. Dit betekent dat de noodzakelijke herziening van het bestemmingsplan en de aanvraag voor de omgevingsvergunning (beide op te stellen door Segesta zelf) in één keer worden behandeld. En dat alleen nog gecombineerd beroep mogelijk is bij de Raad van State. De Commissie voor de Bezwaarschriften en de Bestuursrechter worden hiermee omzeild.

Voor SOS blijft de vraag of de 'democratisch' vastgestelde stedenbouwkundige randvoorwaarden wel door de beugel kunnen. De gebouwen worden voor die gevoelige locatie te groot. En de vraag is of de B&Y-locatie, op de grens van de kleinschalige woonkern Oud-West, niet geschikter is voor alleen permanente woningen en niet voor recreatieve woningen in het duurdere segment. Nergens anders in het dorp Oud-West is sprake van een cluster recreatieve (verhuur-) woningen. Dus waarom juist hier wel? Alleen winstmaximalisatie, of is alles beter dan de huidige puinhoop? Eerder gemeentelijk beleid voor de B&Y-locatie ging uit van (sociale) woningen. Middels een zienswijze op de Woonvisie heeft SOS de gemeente ook op die inconsistentie gewezen. De rol van de gemeente is hierin wel opmerkelijk. Die van Segesta overigens ook: op twee paarden wedden en de gemeente chanteren. En die blijkt daarvoor gevoelig.

BAAI DELLEWAL - DANCING

Nadat de gemeente bijna vier jaar de communicatie met Stichting Natuurherstel Baai Dellewal heeft opgeschort, zijn begin mei de 'Grootse Plannen' van de gemeente met Dellewal openbaar geworden, opgesteld door Bureau BügelHajema. De Baaidames werden in eerste instantie daarin afgeserveerd, omdat hun plan niet paste in de financiële randvoorwaarden van de gemeente (grondopbrengst 2,3 miljoen euro, gegarandeerd). Wel pasten een nieuw uitbreidingsplan van Westcord-hotel Schylge en de twee eigen (luke) woningbouwplannen van de gemeente binnen de randvoorwaarden van de gemeente. Dat bleek bij nader inzien toch niet het geval. De zichtlijnen op de Baai vanaf de Berg worden doorbroken, er blijkt meer grond nodig en/of de grondopbrengst blijft te veel achter bij het streefcijfer. Deze manco's kwamen naar voren tijdens een publieksavond van de gemeente in ET-10 op 31 mei. Een toezegging vanuit de Stichting Baai Dellewal om via crowdfunding toch kans te zien het geld (voor de armlastige gemeente) bij elkaar te kunnen krijgen werd door de wethouder gezien als 'eye-opener'. En hij bood die avond een opening richting Baaidames om na vier jaar toch serieus mee te kunnen dingen. Het college van B&W besloot daarom een maand later om de Baaidames drie maanden de tijd te geven om alvast 75% van die 2,3 miljoen euro te garanderen, om in oktober een rol te kunnen spelen bij de besluitvorming over het mogen aankopen van het reeds door de burgers betaalde 'collectieve goed' Dellewal. Dat werd bij het afscheid van wethouder De Jong (begin juli) door de burgemeester gememoreerd als 'goede zet'. Het gaat daarbij alleen om de gronden van de voormalige Dancing-Dellewal (ca 2.000 m2) en niet om het Natuurherstelplan voor de Baai-Dellewal als geheel. Daar laat de gemeente zich vanuit haar verantwoordelijkheid voor een goede ruimtelijke ordening niet over uit. Mogelijk heeft het niet-ondertekenen door de gemeente van het Kustpact (tegen kustbebouwing, zie hierna) daarmee te maken. Zij ziet het duingebied van Dellewal als 'strategische (financiële) reserve', dus in principe verkoopbaar. De natuur- en landschapswaarden van

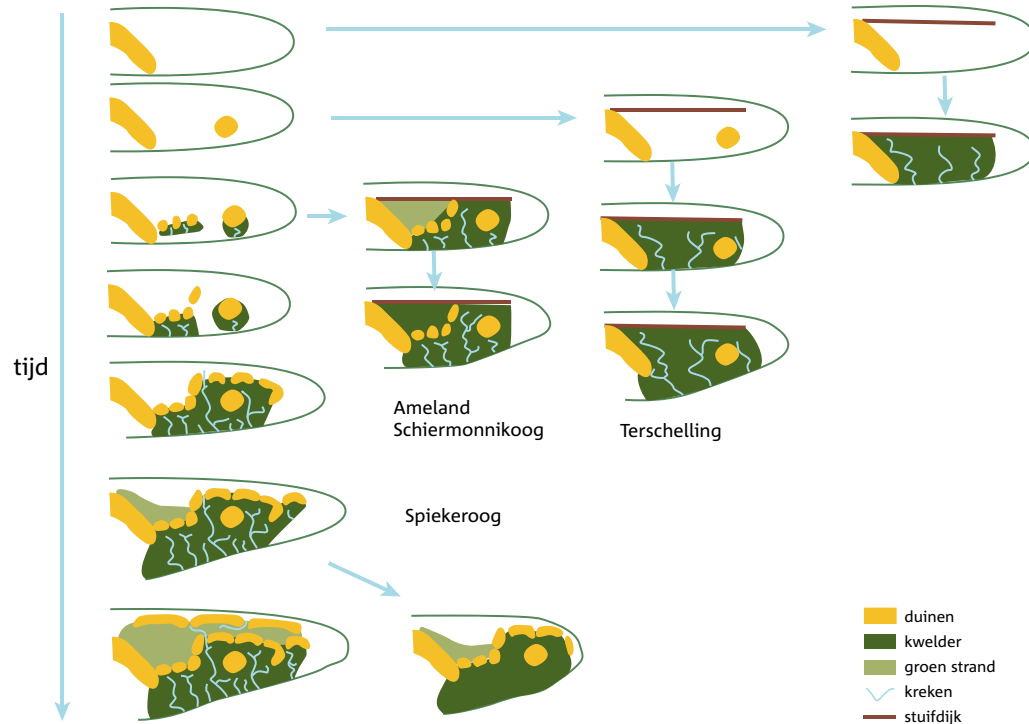
de Baai Dellewal zijn bij de gemeente dus niet gegarandeerd. Onder leiding van de coalitie (VVD, PvdA, CDA) wordt de ontknoping verwacht eind dit jaar, dus voor de gemeenteraadsverkiezingen. SOS heeft bij het college een WOB-verzoek ingediend, dus gevraagd naar alle stukken, besluiten en afspraken van de laatste vijf jaar over het dancing-terrein en omgeving.

Het Kustpact is door bijna 60 partijen ondertekend waaronder de kustprovincies, de kustgemeenten, natuurorganisaties, drinkwaterbedrijven en de recreatiesector. Het pact is uitsluitend door de Waddeneilanden niet mede-ondertekend, omdat zij van mening zijn dat andere wettelijke regelingen al voldoende garanties bieden tegen kustbebouwing (van strand en duinen). En volgens wethouder De Jong om minister Schultz (VVD) niet voor het hoofd te stoten. Curieus, omdat minister Schultz de eerste ondertekenaar is van het Kustpact.

BAAI DELLEWAL - VICTORIA

Waar SOS 55 jaar geleden tegen is opgericht, hotelbouw aan de Baai met Hotel 'Victoria' (e.a.), speelt nu weer. Hotel Victoria werd aan het eind van haar toeristische levensduur gekocht door de gemeente en gebruikt als campus voor de zeevaartschool. De gebouwen zijn inmiddels bouwtechnisch en woontechnisch 'af' (gekeurd). De zeevaartschool MIWB heeft vanaf september de beschikking over een nieuwe campus, op de Berg. En de oude campus Victoria moet contractueel door de gemeente worden teruggekocht van woningstichting De Veste uit Ommen die haar tien jaar als tussen-eigenaar heeft beheerd als studenten-huisvesting. De gemeente heeft daar ca. 2,8 miljoen euro voor over. Dat geld moet weer ergens vandaan komen. De Stichting Natuurherstel Baai Dellewal heeft dat onderdeel ook meegenomen in haar totaalplan voor de Baai. Maar ook in dit dossier geeft de gemeente 'niet thuis' en heeft een eigen agenda: de gebouwen weer activeren voor tijdelijke huisvesting voor horeca- en zorgper-

soneel en MIWB-studenten (!) in het kader van de Woonvisie. Maar ook andere projectontwikkelaars lopen zich al warm voor Victoria. Er valt geld te verdienen aan het verder bebouwen van de Baai. SOS is daar na 55 jaar nog steeds op tegen. De landschappelijke en toeristische waarden van de enige baai in Nederland, inmiddels grenzend aan het Werelderfgoed Wadden, gaan boven het ‘wereldse slijk’ (geld). Het zou gênant zijn als hogere overheden niet in staat zijn die waarden te garanderen, met het Kustpact in de hand. Van de gemeente als niet-ondertekenaar van dat Pact valt niet meer te verwachten. Die treedt alleen op als private grondeigenaar. Het algemeen belang is daaraan ondergeschikt volgens de neo-liberale principes: iets heeft alleen waarde als er voor betaald wordt, anders moet het verdwijnen, volgens de filosofie van de grondlegger Ayn Rand. Voor Terschelling betekent dit: duin wordt zonne-akker, bos wordt golfbaan, zichtlijn wordt dichtgebouwd, dorpsaanzicht wordt blokkendoos, open polder wordt bedrijventerrein, Werelderfgoed wordt haven en de Baai wordt woonboulevard in het duurdere segment. “Want ‘de markt’ vraagt daarom”, zegt men dan. Maar ‘de natuur’ hoort men niet.

Schematische ontwikkeling van eilandstaarten door de tijd, zonder (links) en met (midden en rechts) menselijk ingrijpen

BOSCHPLAAT EN STAART

De provincie heeft Staatsbosbeheer gevraagd een visie te maken op de toekomst van de Boschplaat. Dat is door SBB actief en interactief opgepakt met diverse excursies en discussiebijeenkomsten. Het grootste probleem is de vergrassing en de verruiging van de Boschplaat door diverse oorzaken. Het mooiste zou zijn een oer-situatie van vóór de Stuifdijk, 80 jaar geleden. Maar die Stuifdijk ligt er nu eenmaal en bevat een ongelooflijke hoeveelheid ingevangen zand. Dat krijg je niet eenvoudig verspreid over de hele Boschplaat, ook niet met een ‘wash-over’. Hoewel het geen primaire zorgtaak (‘behoud eilander eigene’) voor SOS is, volgen we de discussies en planvorming van SBB met grote belangstelling. Het is een zeer kundige en betrokken organisatie.

Wel een zorgpunt van SOS is de kustafslag aan de oostpunt: de kwispelende staart van Terschelling waarover in de vorige Miedbringer is gerapporteerd. Het gaat om een ontwikkeling van grote bestuurlijk-organisatorische complexiteit, waarbij kustdynamiek, klimaatverandering en zeespiegelstijging een centrale rol spelen. Inmiddels heeft de Raad van State het beroepschrift van SOS en het Platform Duurzaam Landschap toch ter hand genomen en aanvullende vragen gesteld. Ter informatie is de vorige Miedbringer toegestuurd, ook naar de twee verantwoordelijke gedeputeerden van Friesland. Dat wordt een hele klui.

KAMPEREN BIJ DE BOER

En toen kwam toch weer Kamperen bij de Boer aan de orde, onder meer via ‘De Stelling van Terschelling’ op Fodzoeker.nl. Dit naar aanleiding van de zichtbepalende Tipi-tenten in de open polder bij Halfweg en het beeldbepalende klimtoestel bij BBB in Oosterend. Gek is dat niet, want SOS heeft tot en met de Raad van State gewaarschuwd voor een te onduidelijke definitie over KdB: wat is ‘kamperen’, wat is een ‘boer’, hoe dichtbij is precies ‘bij’ en welke afmetingen mag een ‘tent’ hebben, van welke materialen, welk aantal en hoeveel maanden? En hoe zit het met toiletvoorzieningen in de ‘tent’ of in het ‘hoofdgebouw’? En welke (speel)voorzieningen horen wel/niet thuis op een agrarisch bestemd terrein geen kampeerterrein zijnde met randbeplanting? Hoe zit het met overlast naar burens respectievelijk de goede ruimtelijke ordening? Over bijna alle KdB-locaties is inmiddels discussie, te meer daar de reguliere kampeerterreinen strikt ingeperkt worden en de boerencampings niet. De gemeente had beter op moeten letten. Het blijft de gemoederen bezig houden, en dat was voorspeld naar aanleiding van de ervaringen met Kamperen bij de Boer op Texel. Waar zijn de normen en waarden?

Hilmar Schurink

Kwartaaljournaal

14

De winter verliep op ons eiland erg droog. In het duingebied waren nauwelijks plassen water te zien en de meest sloten bleven droog. En het voorjaar verliep niet anders. De hoeveelheid neerslag was minimaal. Dit maakte dat Terschelling dit voorjaar een van de droogste regio's van ons land werd. In de meimaand viel nauwelijks een druppel. In de maand juni vindt op ons eiland het Oerol-festival plaats en wat eigenlijk nooit voorkomt: er hoefde geen enkele voorstelling te worden afgelast vanwege regen. En nu we het over Oerol hebben, het aantal bezoekers is nog steeds stijgende. En de directie van Oerol zal op zoek moeten naar een ander festivalterrein. De eigenaar van de Westerkeyn is namelijk voornemens het terrein te gaan bebouwen met zomerwoningen.

Maar beste lezer, ik dwaal af en ga gauw beginnen met datgene waar dit artikel voor bedoeld is.

- ▶ *Op 23 maart* zijn we aanwezig bij een vergadering van de BeheerOverlegGroep (BOG).
- ▶ *Op 28 maart* vond een raadsvergadering plaats. Op het Oerol-terrein zal geen hotelbouw plaats vinden, maar in plaats daarvan zullen er recreatiewoningen verschijnen, besliste de Raad. Ook besliste de Raad positief over de voorgenomen bouw van een bedrijfswoning in de Zelfpluktuin te Hoorn. Verder bleek dat de Raad het idee omarmt voor de bouw van z.g. 'Tiny Houses' voor permanente bewoning.
- ▶ *Op 29 maart* participeerde SOS in een burgerbijeenkomst in de raadzaal over het zonnedak op de werkhaven.
- ▶ *Op 4 april* vond een raadscommissievergadering plaats. De Raadsfracties keurden het plan om 'Tiny Houses' te bouwen op een perceel weiland naast de Pizzeria te Halfweg af. En we hoorden dat Oerol dit jaar toch nog voor het laatst gebruik mag maken van het Westerkeyn-terrein.
- ▶ *Op 5 april* zijn we aanwezig bij de planvorming rond de Tonnenloods.
- ▶ *Op 18 april* kwam de Raad weer voor vergadering bijeen en opnieuw kwam het onderwerp 'Tiny Houses' aan de orde.
- ▶ *Op 20 april* was er een inloopmiddag over het B&Y-terrein aan het Groene Strand. De projectontwikkelaar presenteerde drie ontwerpen waaruit een keuze kon worden gemaakt. Terzelfder tijd is er een terugkoppeling over het Masterplan Haven.
- ▶ *Op 2 mei* werd in een raadscommissievergadering gesproken over de aanleg van een zonnepark op een weiland te Hee.
- ▶ *Op 23 mei* besliste de Raad dat de aanleg van het zonnepark te Hee door mocht gaan. Verder stonden er diverse begrotingen op de agenda, maar die zijn voor ons niet zo interessant.

▶ *Op 30 mei* kwam de Raad weer ter vergadering bijeen. Gesproken werd over sluitingstijden van horecagelegenheden. En er werd gediscussieerd over de bouw van een schapenstal aan het Sedtsys pad, zuid van Formerum en aan de rand van de Polder.

▶ *En op 31 mei* zijn we aanwezig in de ET-10, waar door de gemeente een informatieavond werd belegd over de toekomst van Dellewal. De gemeente wil haar grondbezit aldaar het liefst zo snel mogelijk verzilveren via woningbouw. Dan is er een stichting die de Baai het liefst in oorspronkelijke staat wil houden. En vervolgens is er een hoteleigenaar die het liefste zijn hotel in oostelijke richting wil uitbreiden. Er was een flinke opkomst en de voorkeur van het publiek ging merendeels uit om de Baai zoveel mogelijk onbebouwd te laten.

▶ *Op 1 juni* kwam het algemeen bestuur van SOS ter vergadering bijeen. En op 6 juni waren we aanwezig bij een raadscommissievergadering waar het Masterplan en ontwerp-bestemmingsplan voor het havengebied werden besproken. Dit plan behelst het hele gebied vanaf het Groene Strand en de Plaat tot aan het Lichtje. Dus inclusief de gehele Baai Dellewal. SOS spreekt in over het B&Y-terrein.

▶ *Op 7 juni* kreeg deze vergadering nog een vervolg, waarin we te horen kregen dat de gemeente voornemens is de oude campus (voormalig hotel Victoria) geschikt te maken voor bewoning, resp. verhuur.

15

► Op 8 en 9 juni waren we uitgenodigd door Oerol en aanwezig bij respectievelijk de openingsbijeenkomst en - voorstelling van Oerol.

► Op 20 juni kwam de Raad voor een vergadering bijeen. Er werd besloten tot een Coördinatie-regeling voor het B&Y-terrein op het Groene Strand. Het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning worden dan gelijk behandeld, ook door de Raad van State. En de Raad besloot positief over de bouw van de schapenstal aan de rand van de polder ten zuiden van het dorp Formerum.

► Op 26 juni waren we aanwezig bij een raadscommissievergadering. Er wordt gedebatteerd over de beleidsvisie zonnevelden. Zo zou een overkapping kunnen komen over de parkeerterreinen nabij de haven. En ook zou het parkeerterrein bij Paal Acht overkapt kunnen worden met zonnepanelen. Toch blijkt de Raad erg verdeeld over deze plannen.

De jaarrekening 2016 is afgesloten met een positief resultaat van 386.000 euro en dat betekent dat wij financieel gezien weer een gezonde gemeente zijn. Vervolgens wordt nog gesproken over de Kadernota. De gemeente wil gedurende de zomermaanden een toilet in de dorpskern van Midsland realiseren om wildplassen te voorkomen. Het college zal een notitie schrijven over het voortbestaan als zelfstandige gemeente.

► Op 27 juni (de dag erna) werd een raadsvergadering belegd waarbij opnieuw werd gediscussieerd over het ontwerp-bestemmingsplan Havengebied. Verder besloot de Raad dat het nieuw te bouwen strandpaviljoen te West aan Zee een oppervlak mag krijgen van 997 m². En de wethouder deelde mee dat de Stichting Natuurherstel Baai Dellewal schriftelijk is ingelicht dat vóór 1 oktober 75% van 2,2 miljoen euro - zijnde de boekwaarde van de grond van de voormalige dancing Dellewal - bij de gemeente binnen moet zijn om meegenomen te worden in de afwegingen van alternatieven. De rest van het geld komt dan later wel, eist de Raad.

► Op 4 juli vindt de laatste raadsvergadering plaats alvorens op zomerreces te gaan. Eerst komen de Kadernota en de Jaarrekening 2016 aan de orde. Vervolgens wordt gesproken over de beleidsvisie Zonnevelden. De Raad beslist bij amendement dat er geen zonnepanelen zullen verschijnen boven parkeerterreinen van het havengebied. Ook wil men geen zonnevelden in de polder en de binnenduinrand. De Raad geeft het college opdracht om in overleg te treden met Staatsbosbeheer om te bekijken of er in het duin- en bosgebied grotere en betere locaties voorhanden zijn. Vervolgens wordt afscheid genomen van wethouder De Jong. Deze heeft in een andere gemeente werk gevonden. Hij wordt opgevolgd door de heer Van Leunen, tot dan ambtenaar bij de gemeente.

Ik ben er weer doorheen. Ik wens u een fijne vakantie toe, en verder hoop ik u op onze donateursbijeenkomst op 15 september te mogen begroeten.

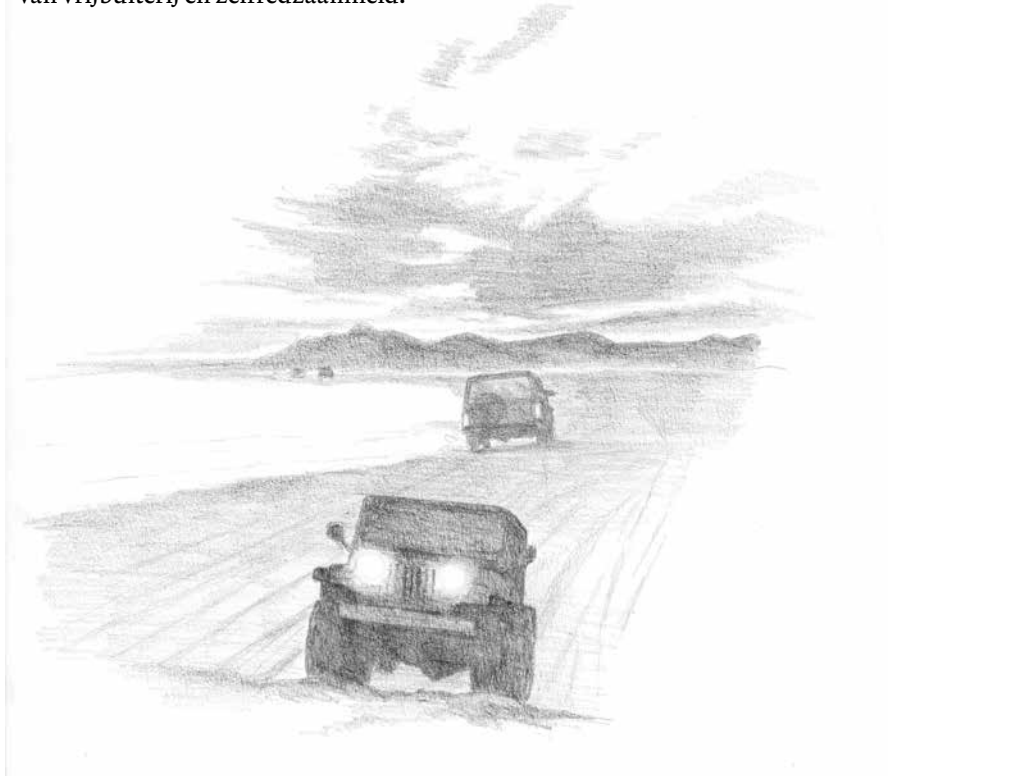
Uw secretaris Jaap Smit

Is er leven na Terschelling? Het leven op een eiland

Onderstaande bijdrage werd geschreven voor de 'Skylge'-special van het blad Fryslân Markant van juni, gericht op het Friese (vasteland) publiek. Wij willen het u niet onthouden. Skylge behoort immers ook tot de Provinsje Fryslân.

Voor iemand 'aan de vaste wal' is het altijd spannend als je zegt dat je op Terschelling woont. Steevast krijg je dan de vraag hoe dat is, of dat niet saai is. Ben je er geboren? Zitten jullie elkaar niet op de lip? Kan je er alles wel krijgen? Hoe gaat het met kinderen naar school? En wat gebeurt er als je naar een ziekenhuis moet? Dat zijn zo de vragen die dan aan de orde komen.

Vervolgens wordt vaak gezegd dat ze Terschelling kennen van kamperen in hun tienertijd (ondeugend lachje), van de weerfoto's van Sietse Schoustra op TV, van Oerol, van de zeehondenredder Douwe Wiegman. Van spectaculaire strandingen in het verleden (Doeksen), van de dreiging van gaswinning (actie gasTvrj Terschelling). En natuurlijk van de adembenemend mooie natuur en landschap. En van de agrarisch-maritieme cultuur: een combinatie van boeren en juten, van vrijbuitery en zelfredzaamheid.

Maar ook veel ‘vastelanders’ kennen Terschelling helemaal niet en kunnen zich er niets bij voorstellen. Die vertrekken met vakantie naar Ameland of naar de zuiderzon.

Maar ik ga het niet hebben over Terschelling als vakantie-eiland, maar over het wonen op dit wonderschone eiland. Natuurlijk genieten de eilanders zelf ook van natuur, landschap en cultuur, maar voor hun is dat het ‘decor’ waarbinnen zij dagelijks leven. En waar zij hun werk vinden, voor 80% gekoppeld aan het toerisme. Vaak is het eiland bewust gekozen, soms is men er van jongs af aan opgegroeid. Vanaf hun geboorte. Nu is dat geboren worden op Terschelling wel een ‘dingetje’. Tot voor kort konden vrouwen bevallen op het eiland zelf. Dreigden er complicaties dan werd de ‘patiënt’ met een extra veerboot of met de helikopter naar het ziekenhuis aan ‘de vaste wal’ vervoerd. Soms kwam het voor dat de bevaling onderweg aan boord plaatsvond. Toen de Waddenzee nog niet gemeentelijk was ingedeeld - tot in de jaren tachtig – dan moest de vader de nieuwgeborene opgeven bij de Burgerlijke stand in Den Haag. Maar sinds kort is bevallen op Terschelling niet meer mogelijk. Bij complicaties moet de toekomstige moeder uiterlijk binnen drie kwartier in een ziekenhuis zijn, waar specialistische kennis en ervaring is. Aan de wal is dat ook de norm, maar vanaf Terschelling en Vlieland is dat ook met een helikopter niet haalbaar. Er worden dus geen ‘Echte Terschellingers’ meer geboren. Dit geldt ook voor inwoners van Stavoren, Hindeloopen

en dergelijke. De gemeentelijke herindeling heeft daar abstracties met abstracte namen van gemaakt. Je wordt er nu Fryske-Marrenaar o.i.d.

Nu we het toch over gemeentelijke herindeling hebben. Een andere bijzonderheid van Terschelling en de andere Waddeneilanden is, dat ze zodanig geïsoleerd liggen dat fusie met elkaar of met vaste wal-gemeenten niet voor de hand ligt. Het lost niets op, integendeel. Dus de gemeente Terschelling heeft en houdt zijn wortels in de gemeenschap van ongeveer 4.800 inwoners. Daarvan zijn er ook nog enkele honderden tijdelijk ingeschreven als student van de beroemde Zeevaartschool Willem Barentsz. Deze situatie leidt er toe dat alle functies die een gemeente en gemeenschap ‘draaiende’ houden uit een kleine groep inwoners gerekruteerd moeten worden. Bijvoorbeeld de 11 raadsleden en hun steunfracties. Maar dit geldt ook voor de bemensing van andere belangrijke organisaties, kerkbesturen, verenigingen, actiegroepen en dergelijke. Net als in Friesland hebben we op Terschelling te maken met vergrijzing en vertrek. Niet dat het bevolkingsaantal daalt, maar na geboorte en scholing trekt een deel van de eilander jeugd de wijde wereld in. Dat is al lang zo, want dat was één van de redenen om in 1875 een zeevaartschool op het eiland te stichten. Het eiland zelf bood toen alleen armoede. Ook Vlieland en Schiermonnikoog kenden om die reden zeevaartonderwijs. Amelanders waren wat meer eilandvast.

Hoe gaat het nu met dat onderwijs? De jeugd kan tot en met een VMBO op Terschelling terecht, in Midsland. Daarna - en soms al eerder - gaan jongeren naar de vaste wal naar HAVO/VWO. Vroeger woonden ze dan bij familie of bij gastouders. Tegenwoordig wordt door ouderparen ook gezamenlijk een huis of appartement gekocht in Harlingen of Leeuwarden. Door de week zorgt dan één van de ouders in wisseldienst voor het eten en zo. Wat ook veel voorkomt is, dat scholieren 's morgens om zeven uur van huis gaan voor de eerste snelboot, in Harlingen naar de HAVO/VWO gaan, en dan eind van de middag de snelboot terug nemen. Ze zijn dan om kwart over zes weer thuis voor het eten. In vrije tussenuren of aan boord hebben ze dan al huiswerk kunnen maken. Wat opvalt is, dat die groep scholieren aan boord uiterst gedisciplineerd te werk gaat, nauwelijks puberaal gedrag. Petje af voor deze jongens en meisjes! Stoer.

De volwassenen zijn ondertussen druk met hun werk. Zoals gezegd is het toerisme de belangrijkste bron van werkgelegenheid en inkomsten. Daarom is op Terschelling nog geen sprake van 'krimp', zoals in grote delen van Friesland. De meeste inwoners hebben meerdere banen, functies, rollen of 'petten'. Zo werkt dat op eilanden.

Naast het toerisme is de zeevaartschool, het Maritiem Instituut Willem Barentsz, voor de werkgelegenheid en het aanzien van Terschelling van belang. De zeevaartschool staat internationaal hoog aangeschreven. Maar ook binnen de cluster van de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden staat het instituut met stip bovenaan. Verder is werkgelegenheid in de bouw, de landbouw (melkveehouderij en zelfkazerij) en bij overheidsdiensten als gemeente, de Betoningsdienst en Staatsbosbeheer van belang.

Deze laatste organisatie is eigenaar/beheerder van 85% van het eiland: de duingebieden. Over de rest gaat de gemeente waar het de ruimtelijke ordening, de infrastructuur en sociale zaken betreft.

In de vrije tijd heeft elke eilander het ook druk om de gemeenschap met z'n allen draaiende te houden. De bekende en noodzakelijke eilander 'zelfredzaamheid'. Dat zit in onze genen. Dit gebeurt via verenigingen, stichtingen, Buren, vriendenclubs, spontane acties. Festivals als Oerol, Berenloop-marathon, Ejoertoer-wandeltochten, Springtij-congressen over duurzaamheid, Sint Jan's paardrijden, enzovoort, enzovoort zijn niet mogelijk zonder de mogelijkheden, de kennis, de inzet en het enthousiasme van vrijwilligers. Zeker in een kleine eilander gemeenschap met hoge ambities om Terschelling als 'bijzonder' en 'authentiek' te profileren. Dan is door de beperkte bevolkingsomvang het voordeel dat iedere eilander wel een uitgebreid eilander netwerk heeft via familielaties, werk, kroeg of club, zodat opkomende vragen of ideeën snel doorvertaald en uitgevoerd kunnen worden, meestal met gesloten beurs. Met elkaar de schouders eronder. Dat zie je met name als er 'van alles op het strand ligt': dan kookt het juttersbloed, en grommen de 4x4's over het strand.

Op zo'n eiland gebeurt natuurlijk ook wel eens een ongeluk, of moet iemand met spoed naar het ziekenhuis. In niet-acute gevallen gaat iemand met de veerboot naar het ziekenhuis. Artsen en tandartsen hebben we op het eiland zelf, afgestemd op een grotere bevolking dan de 4.800 vaste bewoners. In het toeristenseizoen zijn dat er ongeveer 18.000 meer. Artsen kunnen ook scans maken en deze per email verzenden en die met specialisten in Sneek of Leeuwarden bespreken. In acute gevallen komt de helikopter uit Leeuwarden om de patiënt op te halen. Voor ouderen is er wel een zorginstelling, De Stilen, met beperkte verpleegmogelijkheid. Daar is geen wachtlijst voor. Mantelzorgers en thuiszorgers doen op het eiland werkelijk fantastisch werk. Ook hier geldt: petje af. Een groots eiland.

Het voordeel van een veel groter aantal niet-vaste bewoners - de 'badgasten' - is dat de winkelvoorzieningen ook afgestemd zijn op een veel breder publiek dan alleen de 4.800 eilanders. De dagelijkse voorzieningen zijn ruim voorhanden. Maar ook specialistische zaken zijn op Terschelling zelf voorhanden of kunnen worden besteld: elektronica, gereedschap, kleding naar de laatste mode. En anders ga je een keer een dagje uit en shoppen aan de vaste wal. Zelfs worden de nieuwste films in het kleinste bioscoopje van Nederland, 40 zitplaatsen, vertoond. En met Oerol worden de eilanders ruim voorzien van cultuur. Beter krijg je het niet. En natuurlijk horeca te kust en te keur. Niet saai dus op het eiland. En in de winter geniet iedereen van de welverdiende rust, met lekker stormweer. Je kan er je hele leven doorbrengen.

Maar aan alles komt een eind. Voordat ik dit stukje afsluit, ga ik nog even in op de traditionele begrafenissen op het eiland. Crematies vinden natuurlijk plaats 'aan de vaste wal'. Maar begrafenissen gaan hier nog volgens traditie. De Buren (in het Fries Mienskip), georganiseerd per dorp, hebben hierin een centrale rol. Behalve op West-Terschelling nemen de Buren in overleg met de familie de hele organisatie op zich, van 'omzeggen' van het overlijden naar de buurt, het koffieschenken, het dragen en het begeleiden van de stoet met paard en wagen. Deze indrukwekkende traditie wordt in ere gehouden. Zo hoort het op Terschelling. Eigenlijk draait het om het begrip leefbaarheid. Terschelling kan dan gezien worden als een soort 'dorp', en de Friese dorpen elk als een soort 'eiland'. Zelfredzaamheid, door en voor elkaar, dat kunnen we van elkaar leren om de zaak draaiend te houden.

Hilmar Schurink

Donateursbijeenkomst 2017

De Algemene Donateursbijeenkomst wordt gehouden op vrijdag 15 september 2017 om 19.30 (!) uur in het gebouw 'De Kraak', Burgemeester Reedekerstraat 56B op West. We zorgen voor een geluidsinstallatie.

26

AGENDA

Opening door de voorzitter

Mededelingen door de secretaris, ingekomen stukken

Notulen van de 54e donateurs-vergadering van 16 september 2016.
Deze notulen staan in De Miedbringer van december 2016

Jaarverslag 2016. Dit jaarverslag staat in De Miedbringer van april 2017
Financieel verslag 2016 en Begroting 2018. Deze staan in deze Miedbringer
Verslag Kascommissie. Benoemen nieuw Kascommissielid

Bestuursverkiezing. De penningmeester heeft aangegeven tussentijds te willen aftreden. Janna Lettinga-Mier van West is bereid het penningmeesterschap over te nemen. Graag uw instemming.

Miedbringer, website, persberichten, donateurswerving
(kortom: communicatie)

Rondvraag 1: andere intern-organisatorische zaken (55 jaar SOS, Day After)

PAUZE 1

Actuele Onderwerpen en de rol van SOS daarin (verantwoording)
Rondvraag 2: andere externe onderwerpen die aandacht vragen

PAUZE 2

Voordracht door José Firet: 'Beeldkwaliteit als visitekaartje voor Terschelling; gereedschapskist'
Sluiting (ca. 22.30 uur)

Staat van baten en lasten

	Begroting 2016	Realisatie 2016	Begroting 2018
BESTUURSKOSTEN			
Vergaderkosten dgl./alg.bestuur	150	234	150
Reservering 3 j.best.avond '10/'12	-	-	-
Representatiekosten	200	-	100
Overige bestuurskosten	200	186	300
	550	420	550
ADMINISTRATIEKOSTEN			
Adm.tie/computerkosten	220	282	280
Abonnementen/contributies	125	-	-
Telefoon/overige comm.kosten	100	-	-
Advertentiekosten	250	122	150
	695	404	430
DONATEURSKOSTEN			
Druk-/verzendkosten Miedbringer	5.500	4.688	5.000
Kosten donateursvergadering	300	530	550
	5.800	5.218	5.500
ALGEMENE KOSTEN			
Assuranties	122	122	122
Juridische/advieskosten	1.000	-	1.000
Juridische/advieskosten restituties	-	- 252	-
Bankkosten	200	147	200
Webkosten	500	-	100
Beheerkosten 'Strieperkerkhof'	-	292	300
Beheerkosten 'Sjouw'	-	-	100
Beheerkosten 'Seinpaal'	-	-	-
Beheerkosten 'Kaap'	-	-	-
Bijdragen onbenoemde projecten	500	100	200
Kosten boek	-	-	-
Overige algemene kosten	700	-	-
	3.022	408	2.022
LASTEN TOTAAL	10.067	6.450	8.552
OPBRENGSTEN			
Donaties	9.000	8.801	8.800
Giften	-	-	-
Subsidies	-	292	-
26o	-	-	-
Rentebaten	-	-	-
BATEN TOTAAL	9.000	9.093	9.060
RESULTAAT	- 1.067	2.643	508

27

Financieel Jaarverslag 2016

FINANCIËN

Het boekjaar werd afgesloten op 31 december 2016. De totale opbrengsten voor 2016 waren ruim € 2.000 lager dan vorig jaar. Maar daar staat tegen over dat de totale lasten ca € 3.000 lager uitvielen dan voorzien in onze begroting.

De belangrijkste posten zijn:

Druk- en verzendkosten Miedbringer, donateursvergadering € 5.218;
Geplande uitgaven voor juridische- en advieskosten zijn achterwege gebleven;
Verbeurde dwangsom van de gemeente Terschelling gaf een bijdrage te zien van € 252;
Bepaalde bijdrage onbenoemde projecten.

Het resultaat van onze Staat van Lasten en Baten is positief met € 2.643.

BEGROTING 2018

De begroting voor komend jaar laat geen grote uitschieters zien ten opzichte van 2017. De geplande totale lasten zullen echter stijgen ten opzichte van die van 2016. Er zijn geen bijzondere kosten of baten voorzien.

In de algemene donateursvergadering zal om uw goedkeuring worden gevraagd na presentatie.

DONATEURSBESTAND

Op 31 december 2016 was de stand als volgt: 432 betalende donateurs, 11 begunstigden (dit zijn instellingen en personen die de Miedbringer gratis ontvangen), 11 donateurs voor het leven. Het totaal aantal ingeschreven donateurs bedroeg 454, een daling van 25 donateurs. Maar daar tegenover staat dat 19 nieuwe donateurs zich hebben ingeschreven. Per saldo dus vrijwel stabiel.

ALGEMENE OPMERKING

De bijdrage van de betalende donateurs gebaseerd op de minimum-donatie van € 17,50 zou een negatief resultaat geven van ca € 1.000. Maar het grote aantal royaal betalende donateurs hebben het jaar 2016 weer tot een positief sluitende begroting gemaakt, waarvoor onze grote dank.

Herman Wessel, penningmeester

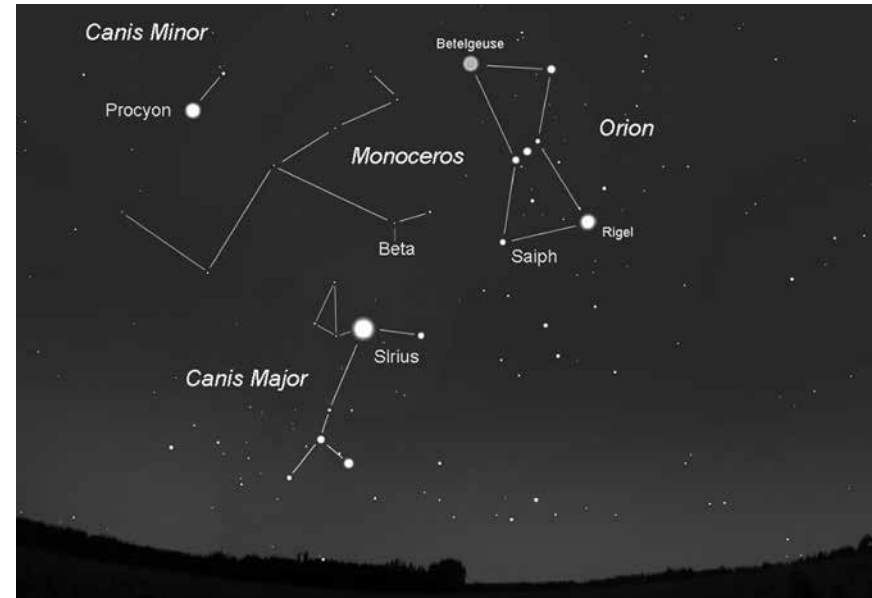
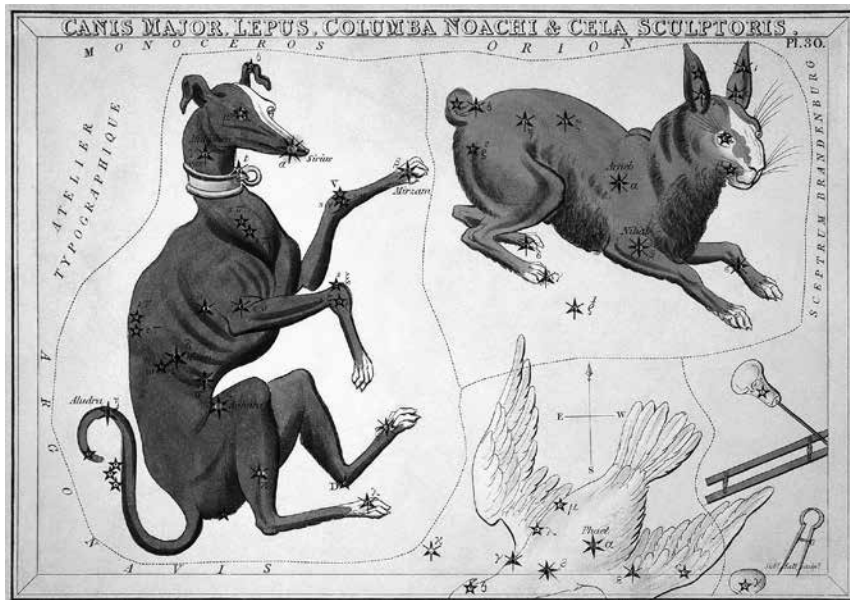
Hondsdagen

Tijdens mijn jeugd kwam ik regelmatig bij de familie in Lies. Daar hoorde ik tijdens de zomermaanden vaak praten over de hondsdagen. En bij ons thuis was het eveneens een regelmatig terugkerend onderwerp. Als het weer niet al te best was, dan werd er gevraagd: “Zijn de hondsdagen al begonnen?”

En als dit inderdaad het geval was en het weer was van de kook, dan was het voldoende om te zeggen: “Ja, de hondsdagen zijn begonnen.” Men keek elkaar dan betekenisvol aan en verdere informatie was overbodig. Het woord “hondsdagen” zei meer dan genoeg.

De hondsdagen waren best wel een belangrijke periode. Want het bijgeloof luidde: als het de eerste dag van de hondsdagen slecht weer was, dan kwam het de rest van die periode met het weer niet meer goed. Voor een boer was de periode van de hondsdagen een belangrijke periode. Het hooi was meestal al wel binnen, maar het graan moest nog van de akkers gehaald en thuis aan de “schonne” worden gezet. Het hoeft geen betoog dat hierbij geen regen gebruikt kon worden.

Reden voor mij om eens te onderzoeken wat nu precies de hondsdagen zijn, waar ze het vroeger altijd over hadden. Daarvoor gaan we eerst naar de sterrenbeelden toe. De meesten onder u kennen het sterrenbeeld Orion vast wel. Dit sterrenbeeld komt in de maanden december en januari 's avonds op aan de zuidoostelijke horizon. De oude Grieken vonden dat de jager Orion ook een hond moest hebben en links onder het sterrenbeeld Orion zien we dan ook het

sterrenbeeld Grote Hond (Canis Major). De hoofdster van dit sterrenbeeld is de helderste ster die op het noordelijk halfrond te zien is en is genaamd: Sirius. En beste lezer, om deze ster gaat het. Want als deze ster te dicht bij de zon staat om hem nog te kunnen waarnemen, spreken we van de hondsdagen. Je zou dus ook kunnen zeggen dat dan de zon en Sirius min of meer gelijk opkomen en ook weer ondergaan. Deze periode valt ongeveer van 20 juli tot 20 augustus. Soms wordt ook wel gehanteerd: hondsdagen beginnen op 16 juli en duren vervolgens vier weken lang.

We krijgen nu even een klein lesje natuurkunde. Het is namelijk zo dat koude lucht weinig waterdamp kan bevatten, maar warme lucht juist heel erg veel! En juist de maanden juli/augustus kunnen flink warm zijn. Als het weer dan eens onstabiel wordt, kan het soms dankzij de grote vochtigheid langdurig en flink regenen. Als regenbuien dan ook nog eens weinig van plaats veranderen, kan er zomaar ineens wateroverlast ontstaan. De boeren konden zulk weer natuurlijk niet gebruiken. En dit is dan ook de reden, waarom men vroeger best wel huiverig was voor de periode van de hondsdagen.

En beste lezer: Als u in het bezit bent van een hond die 's avonds nog uitgelaten moet worden als het giet van de regen en het beest heeft geen zin, dan denkt u vast: “Wat een hondenweer.” Maar u weet nu beter, want dat slechte weer heeft niets met uw trouwe viervoeter te maken, maar duidt op het weer van de hondsdagen!

Nog een aanvulling naar aanleiding van het noemen van het sterrenbeeld Grote Hond: er bestaat ook een sterrenbeeld Kleine Hond (Canis Minor) met als hoofdster: Procyon.

Jaap Smit

*op de bres
voor een
bijzonder eiland!*

*U kunt ons helpen door
donateur te worden
voor minimaal € 17,50 per jaar*

